

Наталія Олегівна КОВАЛЬ

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри фінансів,
Вінницький національний технічний університет
Хмельницьке шосе, 95,ВНТУ, м. Вінниця, 21021, Україна

Лідія Віталіївна ТЕРПЕЛЬ

студентка,
Вінницький національний технічний університет
Хмельницьке шосе,95,ВНТУ, м. Вінниця, 21021, Україна
E-mail: terpellidia92@gmail.com
Телефон: +380967178130

**ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В
ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ**

Коваль, Н. О. Проблеми та шляхи покращення інвестиційної діяльності в економіці України / Наталія Олегівна Коваль, Лідія Віталіївна Терпель // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. - Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2013. – Том 13. – С. 56-63. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Предметом дослідження статті є інвестиційна сфера вітчизняної економіки. Мета статті - вивчення сучасного стану інвестування в Україні, висвітлення основних перспектив і проблем, з якими зустрічаються національні та іноземні інвестори та доведення необхідності організації та активізації державного управління інвестиційною діяльністю. Методологія проведення роботи базується на розробці практичних рекомендацій для підвищення ефективності інвестиційного клімату України. Результатами роботи є система пропозицій для заміни всіх неефективних методів розвитку інвестиційної сфери, уражених корупцією або з ознаками комуністичного режиму та командної економіки. А також пропонуються методи покращення роботи контрольних органів, спрощення адміністрування, знищення побутової корупції, розкриття підприємницького потенціалу, налагодження партнерства з іноземними інвесторами, оптимізація системи оподаткування і кредитування, реорганізація процесів приватизації.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційний клімат, інвестиційна політика, конкурентоздатність, державне управління, інвестиційне партнерство.

**Наталія Олександрівна КОВАЛЬ
Лідія Віталіївна ТЕРПЕЛЬ**

**ПРОБЛЕМЫ И ПУТИ УЛУЧШЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В
ЭКОНОМИКЕ УКРАИНЫ**

Аннотация

Предметом исследования данной статьи является инвестиционная сфера отечественной экономики. Цель статьи - изучение современного состояния инвестирования в Украине, освещение основных перспектив и проблем, с которыми сталкиваются национальные и иностранные инвесторы, и доказательства необходимости организации и активизации государственного управления инвестиционной деятельностью. Методология проведения работы базируется на разработке практических рекомендаций по повышению эффективности инвестиционного климата в Украине. Результатами работы является система предложений по замене всех неэффективных методов развития инвестиционной сферы, пораженных коррупцией или несущих в себе признаки коммунистического режима и командной экономики. А также предлагаются методы улучшения работы контролирующих органов, упрощение администрирования, уничтожение бытовой коррупции, раскрытие

Ключевые слова: *инвестиции, инвестиционный климат, инвестиционная политика, конкурентоспособность, государственное управление, инвестиционное партнерство.*

Natalia Olehivna KOVAL

PhD, senior lecturer, department of finance,
Vinnytsia National Technical University
Khmelnysk highway, 95, VNTU, Vinnytsia, 21021, Ukraine

Lidia Vitaliivna TERPEL

Student of 4-th course
Vinnytsia National Technical University
Khmelnysk highway, 95, VNTU, Vinnytsia, 21021, Ukraine
E-mail: terpellidia92@gmail.com
Phone: +380967178130

PROBLEMS AND WAYS OF IMPROVING OF THE INVESTMENT IN THE ECONOMY OF UKRAINE

Abstract

The subject of research of the article is an investment area of Ukrainian economy. The purpose of the article is the research of modern state of investing in Ukraine, showing the main prospects and problems, national and foreigner investors are facing and elucidation of the need of organization and activation of investment activity state management. The methodology of the research is based on the development of practical recommendations for increasing efficiency of investing climate in Ukraine. The results of the research are illustrated as the system of recommendations for replacement of all inefficient methods of investing area development affected by corruption or which are bearing the signs of communist regime and commanding economy. The methods of regulatory authorities work improving, management simplification, domestic corruption destruction, business potential disclosure, foreigner investors' partnership establishment, taxation and crediting system optimization, privatization processes optimization are also considered.

Keywords: *investments, investment climate, investment policy, competitiveness, governance, investment partnership.*

JEL Classification: E 620

Вступ. На сьогодні задоволення зростаючих потреб суспільства неможливе без належного ресурсного забезпечення, а тому використання інвестицій є звичною практикою, яка має ґрунтуватися на взаємовигідних засадах. Так, зокрема, підприємства отримують необхідні кошти для розширення чи модернізації матеріально-технічної бази; регіони – додаткові робочі місця та надходження до місцевих бюджетів; інвестори – можливість збільшити реальну вартість власного капіталу тощо. Однак, як виявляється, інвестори мають неоднакову зацікавленість вкладати свої тимчасово вільні активи в різні підприємства (галузі, регіони, країни), що обумовлено не лише очікуваною ефективністю відповідних інвестиційних проектів, а й сприятливістю інвестиційного клімату на конкретній території. Відтак, урахувавши динаміку та напрямки інвестиційної діяльності в Україні, актуальною залишається проблема

поліпшення інвестиційного середовища на її теренах [1].

Широке коло питань, пов'язаних з дослідженнями в галузі розвитку інвестиційної діяльності, знайшли відображення в роботах багатьох вчених-економістів, серед яких Вовченко О. Л., Загірняк Д. М., Мельниченко О. А., Папп В. В., Пітель Н. Я., Рубанова Е. К. та інші. Однак сьогодні ще не розроблена чинна система, яка б комплексно поєднала в собі інтереси держави, підприємства-отримувача та інвестора. Окремі питання щодо розробки стратегічної політики держави відносно пріоритетних напрямків розвитку та залучення власних та іноземних інвестицій у розвиток підприємств не дістали належного висвітлення та потребують подальшого детального розвитку та вдосконалення.

Постановка мети та завдань. Метою статі є дослідження сучасного стану інвестиційної діяльності в Україні, висвітлення основних

проблем та необхідності активізації інвестиційної діяльності. З огляду на це необхідно вирішити низку завдань, зокрема:

- дослідити сучасний стан інвестиційної діяльності в Україні;
- обґрунтувати необхідність здійснення інвестування в економіку України;
- узагальнити проблеми, з якими зіштовхуються іноземні та національні інвестори;
- запропонувати шляхи покращення інвестиційного клімату в Україні.

Виклад основного матеріалу.

Для нормального розвитку економіки та забезпечення відтворювання необхідний постійний приплив засобів. Якісний рівень і кількісне зростання інвестицій, їх співвідношення дають уявлення про проведення державою інвестиційної політики.

На думку ведучих економістів, на момент розпаду СРСР Україна, володіючи значним внутрішнім ринком, розгалуженим промисловим і сільськогосподарським потенціалом, багатими та різноманітними природними ресурсами, а також вигідним геополітичним розташуванням, могла стати одним із провідних європейських реципієнтів інвестицій. Нею успадкована потужна інфраструктура виведення добутої сировини, металів, хімічних добрив та зернових на світові ринки. Це нафто- і газопроводи, портове господарство, залізниця тощо [2].

Однак у період переходу до ринку найбільшої деградації в Україні зазнала саме інвестиційна діяльність. І нині стан цієї сфери є досить складним унаслідок зниження ділової активності більшості суб'єктів господарювання, остаточного погіршення інвестиційного клімату та можливостей бюджетів усіх рівнів. Наприклад, приплив іноземних інвестицій до Чехії більший в 11 разів, а в такі країни, як Словаччина, Польща, Португалія - у 5-6 разів, ніж до України. Так, у 2005 р. обсяг прямих інвестицій в Україні становив 7843,1 млн. дол., у 2009 р. – 4436,6 млн. дол., за січень-вересень 2011 р. 3680,3 млн. дол., тобто скорочення обсягів інвестування відбулося майже вдвічі.

Для оцінювання сучасного інвестиційного клімату в Україні звернемо увагу на міжнародні рейтинги ведення бізнесу та конкурентоспроможності, які порівнюють розвиток певної економіки країни з іншими економіками за основними показниками. Про несприятливі умови ведення бізнесу, наявність надмірного регуляторного та податкового тиску на корпоративний сектор свідчить рейтинг "Doingbusiness 2013", де Україна посіла 149 місце серед 185 країн, зайнявши такі місця за складовими індексами: за реєстрацією власності – 149; за захистом інвесторів – 117; за легкістю отримання дозволу на будівництво – 183; за податковим тягарем – 165 місце. Свідченням

низької ефективності держави у забезпеченні інституційних основ розвитку конкурентоспроможної економіки є рейтинг Глобального індексу конкурентоспроможності (ГІК) 2011/2012, згідно з яким Україна, за оцінкою ефективності державних та суспільних установ, зайняла 131-ше місце серед 142 країн, за ефективністю правової системи у вирішенні питань арбітражу між господарюючими суб'єктами, а також питань захисту від неправочинних дій з боку державних органів влади – відповідно 138 і 135 місця. Стосовно рівня корумпованості, то згідно з Індексом сприйняття корупції 2011 (Corruption Perception Index) Україна поділила 152 місце з Таджикистаном (рейтинг охоплює 182 країни). За даними рейтингу ГІК 2011/2012 Україна посіла 138 місце за показником захисту прав на рухому та нерухому власність разом з правами на фінансові активи. Відповідно до даних Heritage Foundation, Україна вважається країною з недостатнім рівнем свободи економіки і станом на початок 2012 р. посідає 163 позицію серед 179 країн.

За оцінками спеціалістів, для створення повноцінної експортно-орієнтованої економіки Україні необхідно 40-50 млрд. дол. У теперішніх умовах господарювання практично припинився процес оновлення основних фондів. Коефіцієнт їх вибуття становить менше 1 %, а зношення – 70-80%. За оцінками фахівців, Україна має потенційні можливості для ефективного освоєння зовнішніх інвестицій у сумі 2-2,5 млрд. дол. США за рік. Така сума достатня для реконструкції пріоритетних галузей економіки впродовж 5 років. А при орієнтації лише на власні резерви цей процес неминуче триватиме 20 і більше років [3].

За версією журналу "Forbes", Україна увійшла до десятки найгірших економік світу, посідаючи 4 місце з 177. Видання зазначає, що в Україні ВВП на душу населення перебуває на рівні таких країн, як Сербія і Болгарія. При цьому інфляція в Україні сягає приблизно 10% [4]. Індекс інвестиційної привабливості України в III кварталі 2012 року був зафіксований на рівні 2,12 балів з 5 можливих, що є найнижчим показником за всю історію дослідження – з 2008 року [5].

Рівень бюрократизму та урядового регулювання бізнесу в Україні фахівці вважають одним з найвищих у світі, і не дарма, адже за даними експертів ЄБРР 2012 року, найвищим значенням в Україні характеризується показник бюрократизації (80,1 %). Це зумовлює необхідність захисту прав власності та мінімізації ризиків у залученні коштів і стимулюванні інвестиційної діяльності.

Найбільшим недоліком інвестиційного клімату в Україні є надзвичайно високий рівень корупції. Вважається, що коли річний рівень ВВП на душу населення нижче 8 тис. дол., то така держава не може бути не корумпованою. В Україні ж, за всіма

підрахунками (враховуючи всі соціальні пільги та виплати), цей показник складає не більше 5 тис. дол.

Оскільки інвестиційний клімат будь-якої країни визначається насамперед стабільністю її економічної та політичної ситуації, цілком зрозумілим є той факт, що Україну визнано однією з найризикованіших країн Східної Європи щодо вкладання інвестицій. Це обумовлено такими негативними чинниками:

- неефективною економічною (і зокрема інвестиційною) політикою держави, про що свідчить тривалий процес "проїдання" основного капіталу та небажання багатьох суб'єктів господарювання працювати в легальному бізнесі;
- низькою привабливістю інвестиційного клімату внаслідок правової нестабільності, низькою ефективністю господарювання (особливо у сфері матеріального виробництва), корупцією та неадекватним податковим тиском на товаровиробника [6] (у дослідженнях Світового банку стверджується, що витрати, пов'язані з ненадійністю інфраструктури, проблемами з виконанням договірних зобов'язань, злочинністю, корупцією та державним регулюванням, можуть становити понад 25 % обсягів продажу, більш ніж утричі перевищуючи суму податків, сплачених фірмою в звичайному порядку) [7];
- неефективною амортизаційною політикою, що має податкове підґрунтя, а не орієнтир на довгострокову перспективу розвитку економіки;
- недостатнім розвитком комунікацій та інфраструктури інвестиційного ринку;
- низькою платоспроможністю більшості населення та кризою неплатежів;
- неврегульованістю земельних правовідносин та відсутністю цивілізованого ринку землі в Україні, що звужує ефективне використання інвестиційних ресурсів, особливо при реалізації спільних з нерезидентом вкладень;
- нерозвиненістю банківської та страхової діяльності, інвестиційних фондів;
- відсутністю програми налагодження ефективного співробітництва із стратегічними іноземними партнерами, небажанням допускати іноземних інвесторів до участі у рентабельних проектах і приватизації [6].

Як свідчить вітчизняний досвід, державних коштів та коштів вітчизняних підприємців бракує для подальшого швидкого та ефективного економічного розвитку нашої держави. Тому необхідним є залучення іноземних інвестицій, які мають певні переваги перед вітчизняними інвестиціями та державним фінансуванням. Вони полягають у тому, що, по-перше, іноземні інвестиції – це додатковий капітал, залучений у

країну для виробництва товарів і послуг, реалізації певних програм, а по-друге – це надходження в державу нових технологій та застосування нових методів управління [2]. На нашу думку, залучення іноземного капіталу в матеріальне виробництво набагато вигідніше від простого отримання кредитів для закупівель потрібних товарів, адже вони лише примножують загальний державний борг.

Викликають серйозні нарікання з боку як науковців, так і безпосередніх іноземних інвесторів непослідовність і, відповідно, непередбачуваність правових важелів іноземного інвестування. За роки незалежності в Україні 6 разів змінювалися умови інвестиційної діяльності для нерезидентів. При цьому часто новий закон скасовує або навіть зводить нанівець попередній; існує різновекторність дій ключових гілок влади. Загалом спостерігається маніпулювання правовим полем, якого не визнає цивілізований ринок.

Привабливе для іноземних інвесторів правове оточення повинно відповідати трьом умовам. По-перше, приватні інвестори, як іноземні, так і внутрішні, мають бути впевнені, що їх інвестиції надійно захищені добре розвинутою системою законів. По-друге, інвестори мають бути переконані, що закони впроваджуються в життя: найдосконаліше законодавство не має ніякої цінності, якщо не втілюється у практиці. По-третє, інвестори потребують стабільності та передбачуваності системи юриспруденції. Залишається невирішеною проблема забезпечення зарубіжних інвесторів інформацією про чинне законодавство стосовно іноземних інвестицій. Практично немає єдиного підходу до статусу та відміни попередніх законів, тому важко визначити, які закони зберігають чинність, а які були анульовані [8].

Негативний вплив на інвестиційну привабливість здійснює кредитна система, що передбачає високі відсоткові ставки за кредитами. Через високі банківські відсоткові ставки за кредитами підприємствам, які намагаються реалізувати інвестиційні проекти, важко конкурувати з одержувачами позики, яким потрібні кошти для короткострокових операцій. У сфері кредитної політики важливим завданням є створення сприятливих умов для активізації довготермінового кредитування реального сектора економіки. Це можливо завдяки: пом'якшенню відсоткової політики; переорієнтації кредитних ресурсів банків на довготермінове кредитування; пільговому оподаткуванню прибутку комерційних банків від операцій довготермінового кредитування; створенню спеціальних інвестиційних банків із забезпеченням пільгових умов кредитування інвестиційних програм [9].

Не сприяє інвестиційній діяльності України, за словами експертів ЄБА, мовний закон з вимогою

обов'язкового маркування продукції на регіональних мовах. Самі інвестори в якості негативних змін називають: збільшення тиску фіскальних органів, коливання валютного курсу і валютної політики НБУ, ускладнення політичної ситуації у зв'язку з виборами, корупцію і слабку судову систему [5].

Ключовим чинником щодо залучення великого іноземного капіталу в економіку України є його участь у приватизації насамперед стратегічних об'єктів. З одного боку, близько 50% іноземних інвестицій забезпечили саме іноземні інвестори завдяки участі у приватизації українських підприємств. З іншого боку, об'єкти, що пропонуються для приватизації за участю іноземних інвесторів, є для останніх малопривабливими. Основні причини цього такі: слабка правова база, що істотно ускладнює здійснення будь-якого реального контролю зовнішнього власника над підприємством, де він не має контрольного пакета акцій; у третині приватизованих підприємств держава дотепер зберігає за собою надто великі пакети акцій (до 30%); держава й далі втручається у розвиток важливих галузей (наприклад, енергетики). За переконанням іноземних експертів, для ефективної участі стратегічних інвесторів в українській приватизації треба відмовитися від ручного управління економікою, збільшити роль саморегулятивних організацій, прийняти зрозуміле й довгострокове приватизаційне законодавство.

Іншим, не менш важливим, механізмом регулювання інвестиційної діяльності є реформування земельних відносин. Необхідно, керуючись відповідною нормативно-правовою базою, зробити все для того, щоб ринок сільськогосподарських земель дав би державі додаткові значні фінансові ресурси, нерезиденту - впевненість у серйозності намірів з боку української сторони, резиденту - додаткові статутні ресурси при створенні підприємств та потужний засіб стимулювання банків у довгостроковому інвестуванні (завдяки розробці механізму застави землі) [10].

Якщо розглядати мікроекономічний рівень, то основними причинами погіршення інвестиційного клімату України є: рейдерські захоплення підприємств; непрозорість ухвалення інвестиційних рішень та недооцінка активів підприємств; значний тіньовий сектор економіки; перепони в ліцензуванні та реєстрації підприємств, відведення та узаконення майна, високі витрати на дозвільні документи тощо; відсутність системи захисту прав інтелектуальної власності, приватного права, неспроможність захисту прав власності в судовому порядку, складність у проведенні процедури банкрутства підприємств; низька ділова культура ведення бізнесу; неефективність антимонопольного

регулювання, значна залежність підприємств від імпорту паливно-енергетичних ресурсів; лобіювання владних інтересів; відсутність права голосу в мажоритарних акціонерів [11].

Необхідною умовою покращення інвестиційної та економічної ситуації в Україні є подальша децентралізація державного управління, яка здатна підвищити демократичний потенціал суспільства, сприяти підвищенню управлінської компетенції регіональних та місцевих органів влади. На жаль, сучасна практика формування інвестиційних програм регіонального рівня є надто недосконалою. У переважній більшості обласні інвестиційні програми є простим зведенням зібраних з районів проектів збільшення виробництва певних підприємств, у яких економічне обґрунтування вкрай недосконале. Перелік заходів, здатних реально сприяти інвестиційним процесам на місцевому та регіональному рівнях і таких, що залежать від управлінських структур, передбачає першочергово інформаційну підтримку. Від представників місцевої влади залежить ступінь поширення інформації про відповідний регіон, зокрема його конкурентні переваги, особливості тощо [12].

Позитивна динаміка інвестицій спостерігається лише у деяких територіальних районах України. Це залежить від інвестиційного потенціалу регіону, його інвестиційного клімату. Якщо проаналізувати Подільський регіон (Хмельницька, Вінницька, Тернопільська області) щодо обсягів залучення приватних іноземних інвестицій, то найбільший обсяг інвестицій станом на 1 січня 2012 року було спрямовано у Вінницьку область – 226 млн. дол. (загальний обсяг іноземних інвестицій в економіку Подільського регіону становив 477,5 млн. дол., а у розрізі областей краю, за інформацією головних управлінь статистики, до Хмельницької області надійшли ПІІ в розмірі 189,6 млн. дол., до Тернопільської області – 61,9 млн. дол.) [13; 14; 15]. На нашу думку, кращий результат залучення іноземних коштів до нашої області, порівняно із іншими областями, пов'язаний із євроспрямованістю Вінницької області, яка бере участь у багатьох «пілотних» інвестиційних проектах. Зокрема, інвесторами Вінниччини є країни Європейського Союзу: Польща, Нідерланди, Кіпр, Франція, Австрія. За останні роки з цими країнами укладено близько 36 двосторонніх договорів про заохочення та взаємний захист інвестицій. З окремими країнами підписано угоди про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна та запобігання ухилення від сплати податків. Аналогічну політику інвестиційного партнерства потрібно вводити у всіх областях України.

Основними загальнодержавними заходами покращення інвестиційної активності можна визначити наступні:

- на законодавчому та виконавчому рівнях влади виникає потреба в усуненні негативних чинників правового характеру, які унеможливають процес ефективного регламентування підприємницької діяльності в частині залучення та освоєння інвестицій;
- оптимізація системи оподаткування та зведення до мінімуму авансових платежів і застосування, головним чином, касового методу справляння дохідної частини бюджетів; забезпечення гнучкості податкової політики для підвищення зацікавленості інвесторів у зростанні доходів; також економічно обґрунтованим вбачається повне звільнення інвестицій від податків протягом першого року;
- удосконалення порядку сплати митних платежів і зборів при надходженні іноземних інвестицій в Україну;
- створення системи правового захисту іноземних інвесторів від боржників та недобросовісних партнерів [16].

Досить ефективним засобом залучення інвестицій є створення вільних економічних зон. В Україні відповідними законодавчими актами створено 11 вільних економічних зон, у 9 регіонах введений спеціальний режим інвестиційної діяльності. Проте їхнє створення в Україні не дало очікуваних результатів із залучення іноземного капіталу, оскільки на цих територіях розміщувалися переважно вітчизняні капітали і підприємства, що ухиляються від оподаткування. З огляду на це, в 2005 році ці пільги були скасовані і підприємства оподатковуються на загальних засадах [17]. На нашу думку, запровадження податкових пільг повинне бути передбачене на державному рівні для інвестицій в екологічно орієнтовані проекти, виробництво ресурсозберігаючих, екологічно чистих технологій.

Одним із інструментів податкової підтримки інвестиційних процесів, який набув широкого розповсюдження в зарубіжних країнах, є інвестиційний податковий кредит. Суть його полягає у відстроченні сплати податку на прибуток на певний термін під реалізацію інвестиційних проектів. У майбутньому внаслідок збільшення грошових надходжень підприємств від інвестиційних проектів збільшаться відрахування до бюджету у вигляді податків, тим самим державі компенсуються недоотримані кошти [18]. На жаль, у Податковому кодексі не передбачено застосування такого інструменту регулювання інвестиційної діяльності. При цьому надання інвестиційного податкового кредиту не вимагає залучення зовнішніх джерел фінансування, оскільки використовуються внутрішні ресурси самих підприємств у вигляді податку, що не перераховано до державного бюджету. Таким чином підприємства будуть намагатися збільшити

власні надходження, щоб більше коштів залишилося в їх розпорядженні.

Висновки та перспективи подальших розвідок.

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що підтримка з боку держави рівня інвестиційних процесів є домінуючим та головним кроком до стабілізації темпів економічного зростання в Україні. Але стає зрозумілим, що за умов корумпованої держави з недобросовісною конкуренцією та антипатерналістськими настроями, які перевищують вже будь-які раніше відомі міжнародні показники, є лише один вихід: повна дерегуляція впливу держави на інвестиційну сферу. Активна участь влади в інвестиційних процесах дозволяє приймати більшість важливих рішень бюрократам, що навпаки повинно всіляко обмежуватися, враховуючи корупційні можливості і спокуси. Представники влади лобюють упровадження насамперед власних інтересів, ігноруючи будь-які інші дієві та перспективні ідеї і проекти. Часто до «чорного» списку національних інвесторів потрапляють ті підприємства, що фінансують опозицію. До «білого» списку звичайно потрапляють союзники правлячої еліти. Тобто цінується не перспективність та позитивність від діяльності певного суб'єкта для української економіки, а його приналежність до тієї чи іншої політичної команди.

На сучасному етапі українську економіку можна охарактеризувати такими словами: ми живемо у борг, і що більше позик бере уряд, то глибшою стає боргова яма. Згідно з даними Держкомстату, Україна більше імпортує товарів, ніж експортує. При цьому власне виробництво «заморожене» і стоїть на місці. Однак для закупівлі іноземних товарів потрібні гроші. Якщо власних коштів бракує - можна позичити. Така ситуація точно не на руку жодному інвестору. Зокрема, як наслідок, в Україні існує велика частка тіншового сектора, низький рівень віддачі на вкладення.

Важкий стан економіки нашої держави в поєднанні з неадекватним законодавством є основними причинами, які пояснюють той факт, що обсяги іноземних інвестицій у підприємства України залишаються низькими порівняно з іншими постсоціалістичними країнами Східної та Центральної Європи. Тому потрібно знищити всі непрацюючі методи розвитку інвестиційної сфери, що уражені корупцією або несуть у собі ознаки комуністичного режиму та командної економіки. Радикальне скасування непрацюючих контрольних функцій, спрощення адміністрування, запровадження прозорих і відкритих механізмів, знищення побутової корупції, розкриття підприємницького потенціалу - це перші кроки до виходу із занепаду інвестиційної сфери, який ми спостерігаємо сьогодні.

Список літератури

1. Мельниченко, О. А. Інвестиційний клімат: сутність та напрямки його покращення в Україні / О. А. Мельниченко // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2012. – 14(185). – Ч. 1. – С. 292-295.
2. Загірняк, Д. М. Проблеми іноземного інвестування в економіку України [Електронний ресурс] / Д. М. Загірняк, Е. К. Рубанова. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2011_7_2/Zagirnyak.pdf.
3. 2012. Index of Economic Freedom [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://heritage.org/index/country/ukraine>.
4. Україна увійшла до п'ятірки найгірших економік світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.epravda.com.ua/news/2011/07/6/290977/>.
5. Карлін, М. І. Фінансова система України [Електронний ресурс] / М. І. Карлін. – Режим доступу : http://libfree.com/182666578-finansifinansova_sistema_ukrayini_karlin_mi.html.
6. Пітель, Н. Я. Проблеми формування інвестиційного клімату України/ Н. Я. Пітель// Бізнес-навігатор.– 2010. – № 3.
7. Вовченко, О. Л. Інвестиції: економічна сутність та форми/ О. Л. Вовченко // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 6. – С. 19.
8. Гераймович, В. Л. Проблеми державного регулювання інвестиційного процесу в Україні / В. Л. Гераймович // Науковий вісник НУБіПУ. – 2011.
9. Лазебник, Л. Л. Інвестиційний клімат та економічна мотивація іноземного інвестування в Україні / Л. Л. Лазебник// Фінанси України. – 2010. – №4. – С. 82-88.
10. Череп, А. В. Інвестиційна діяльність України: стан та шляхи активізації / А. В. Череп, Г. І. Рурк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2011. – № 3. – С. 48-52.
11. Мотриченко, В. М. Інвестиційна привабливість України: стан та шляхи активізації / В. М. Мотриченко// Фінансовий простір. – 2011. – №4(4).
12. Яркова, Н. І. Роль органів державної влади в інвестиційному процесі / Н. І. Яркова, О. П. Яковенко// Економіка будівництва і міського господарства. – 2012. – Том 8. – №2. – С. 89-100.
13. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в Тернопільську область на 31.12.2011р. [Електронний ресурс] / Головне управління статистики у Тернопільській області. – Режим доступу: <http://www.ternstat.tim.net.ua/files/ZD/ZD7.htm>.
14. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) в Хмельницьку область на 31.12.2011р. [Електронний ресурс] / Головне управління статистики у Хмельницькій області. – Режим доступу: <http://www.statbrd.ic.km.ua/ukr/index.htm>.
15. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) у Вінницьку область на 01.01.2012р. [Електронний ресурс] / Головне управління статистики у Вінницькій області. – Режим доступу: <http://www.vous.vin.ua/index.php/statistical-information/11-foreign-trade/88-2010-11-23-14-08-06.html>.
16. Федоренко, В. Г. Інвестування: підручник / В. Г. Федоренко. – К.: Алеута, 2006. – 434 с.
17. Залучення іноземних інвестицій в економіку України: проблеми та способи вирішення / Центр сприяння інституційному розвитку державної служби при Головному управлінні державної служби України. – 2006. – С. 15.
18. Бабич Л. М. Інвестиційний податковий кредит як інструмент регулювання інвестиційних процесів/ Л. М. Бабич, А. О. Кузнецова // Актуальні проблеми економіки.– 2011.– № 9 (123).– С. 226-231.

References

1. Melnychenko, O. (2012). Investment climate: the nature and direction of its improvement in Ukraine. *Visnik of the Volodymyr Dahl East Ukrainian national university*, 14, 292-295.
2. Zagirnyak, D., Rubanova E. (2011). *Problems of the foreign investing in the economy of Ukraine*. Retrieved April 15, 2013, from : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/vsunu/2011_7_2/Zagirnyak.pdf.
3. Index of Economic Freedom. (2012). Retrieved April 15, 2013, from : <http://heritage.org/index/country/ukraine>.
4. *Ukraine entered the top five worst economies in the world*. (2011). Retrieved April 15, 2013, from : <http://www.epravda.com.ua/news/2011/07/6/290977/>
5. Karlin, M. (2007). *The financial system of Ukraine*. Retrieved April 15, 2013, from : http://libfree.com/182666578-finansifinansova_sistema_ukrayini_karlin_mi.html.
6. Pitel, N.(2010). *Problems of investment climate in Ukraine*. Business Navigator, 3.
7. Vovchenko, O. (2004). *Investment: Economic substance and form*. Current economic problems, 6, 17-19.
8. Heraimovych, V. (2011). The problems of state regulation of the investment process in Ukraine, *Naukovyi visnyk of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine*, 4, 168-171.

-
9. Lazebnyk, L.(2010). Investment climate and economic motivation of foreign investment in Ukraine. *Finance Ukraine*, 4, 82-88.
 10. Cherep, A., Rurk, H.(2011). Investing in Ukraine: status and ways to activation. *Countries and regions. Series: Economics and Business*, 3,48-52.
 11. Motychenko, V. (2011). The investment attractiveness of Ukraine: status and ways to enhance. *Fiscal space*, 4.
 12. Iarkova, N., Iakovenko, O. (2012). The role of public authorities in the investment process. *Economics of construction and urban*, 8(2), 89-100.
 13. Foreign direct investment (equity) in the Ternopil region on 31.12.2011. (2012). Department of statistics in Ternopil region. Retrieved April 15, 2013, from : <http://www.ternstat.tim.net.ua/files/ZD/ZD7.htm>.
 14. Foreign direct investment (equity) in the Khmelnytsky region on 31.12.2011. (2012). Department of statistics in Khmelnytsky region. Retrieved April 15, 2013, from : <http://www.statbrd.ic.km.ua/ukr/index.htm>.
 15. Foreign direct investment (equity) in the Vinnitsia region on 01.01.2012. (2012). Department of statistics in Vinnitsia region. Retrieved April 15, 2013, from : <http://www.vous.vin.ua/index.php/statistical-information/11-foreign-trade/88-2010-11-23-14-08-06.html>.
 16. Fedorenko, V. (2006). Investing. Kyiv: Aleuta.
 17. Tsisyk, N. (2006). *Attracting foreign investment in Ukraine: problems and solutions*. Center for support of civil service institutional development under the Main department of the civil service of Ukraine.
 18. Babych, L., Kuznetsova, A. (2011). Investment tax credit as a tool for regulating investment processes. *Current economic issues*, 9, 226-231.

Стаття надійшла до редакції 17.05.2013 р.